

TƯ TƯỞNG GIẢI PHÓNG CON NGƯỜI TRONG TÁC PHẨM “KHÔNG TƯỞNG” CỦA TÔMÁT MORO

ĐẶNG XUÂN ĐIỀU - VŨ ĐÌNH BÃY
Trường Đại học Sư phạm - Đại học Huế

Tóm tắt: Vấn đề giải phóng con người được đặt ra trong suốt chiều dài của lịch sử nhân loại từ khi chế độ tư hữu xuất hiện. Trong dòng chảy của lịch sử của tư tưởng xã hội chủ nghĩa và cộng sản chủ nghĩa, tác phẩm “Không tưởng” của Tômat Moro là một sự cố gắng lớn trên bước đường tìm kiếm cách thức để thực hiện công việc giải phóng con người. Bài viết này trình bày những nội dung cơ bản của tư tưởng giải phóng con người trong tác phẩm. Qua đó, chỉ ra được những đóng góp và hạn chế trong cách kiến giải của Tomat Moro về vấn đề giải phóng con người.

Vấn đề giải phóng con người được phản ánh trong suốt chiều dài của lịch sử tư tưởng xã hội chủ nghĩa (XHCH) và cộng sản chủ nghĩa (CSCN). Tuy mức độ phản ánh có khác nhau nhưng tựu trung lại, đó là quá trình tìm kiếm những con đường, cách thức, biện pháp để giải phóng con người khỏi tình trạng áp bức, bóc lột và nô dịch. Trong dòng chảy của tư tưởng ấy, nhân loại ngày nay vẫn luôn nghiêng mình kính phục các nhà tư tưởng XHCH và CSCN thời kỳ Tây Âu cận đại, trong đó có Tômat Moro với tác phẩm “Không tưởng” - một tác phẩm đánh dấu sự mở đầu cho lịch sử tư tưởng XHCH và CSCN thời cận đại và trở thành một tính từ để chỉ các trào lưu tư tưởng XHCH trước khi chủ nghĩa xã hội khoa học ra đời. Với tác phẩm này, Tômat Moro đã có nhiều đóng góp có giá trị trong việc tìm kiếm lời giải đáp cho số phận con người. Tuy còn tính chất ảo tưởng nhưng những tư tưởng về giải phóng con người mà Moro đặt ra trong “Không tưởng” đã trở thành một phần của tiền đề lý luận cho sự ra đời của chủ nghĩa xã hội khoa học.

1. HOÀN CẢNH RA ĐỜI CỦA TÁC PHẨM “KHÔNG TƯỞNG”

Bước sang thế kỷ XVI ở Tây Âu, phương thức sản xuất tư bản chủ nghĩa (TBCN) đã dần đẩy lùi phương thức sản xuất phong kiến. Sự phát triển kinh tế TBCN đã làm xuất hiện những giai cấp mới và những mâu thuẫn xã hội mới. Dần theo thời gian, CNTB càng chứng minh rõ hơn bản chất là chế độ xã hội gắn với sự thống trị của giai cấp tư sản. Vậy là, thành quả của các cuộc cách mạng tư sản chỉ đem lại sự thay thế giai cấp thống trị này bằng giai cấp thống trị khác tàn bạo và tinh vi hơn mà thôi. Bên cạnh đó, ở thời kỳ này, trên lĩnh vực văn hoá tư tưởng, cuộc đấu tranh giữa giai cấp tư sản đang lên với giáo hội phong kiến diễn ra ngày càng gay gắt. Giai cấp tư sản đã đóng vai trò hết sức cách mạng trong cuộc đấu tranh với giáo hội xung quanh việc khẳng định vị trí trung tâm của con người. Tuy nhiên, khi những cuộc cách mạng xã hội qua đi, khẩu hiệu “tự do - bình đẳng - bác ái” vốn là ngọn cờ được giai cấp tư sản sử dụng để tập hợp quần chúng giờ đây đã trở nên xa hơn với thực tại. Con người mà giai cấp tư sản hướng đến Không vượt qua khỏi vòng tư hữu và chủ nghĩa cá nhân. Thực cảnh đó đặt ra cho các nhà tư tưởng đương thời tiếp tục ước mơ, hi vọng và tìm đến những kiến giải mới nhằm tìm đến những giá trị nhân đạo, nhân văn mới mẻ và đích thực hơn.

Trong bối cảnh chung của Tây Âu thời cận đại, nước Anh là nơi có nền kinh tế TBCN phát triển rất sớm. Nền sản xuất nông nghiệp ở Anh diễn ra nhiều thay đổi lớn lao, nghề chăn nuôi cừu và sản xuất lông cừu phát triển mạnh mẽ đem lại nguồn lợi lớn. Vì thế, các lãnh chúa phong kiến và địa chủ đã chiếm đoạt đất đai của công xã, đuổi nông dân ra khỏi đồng ruộng để lấy đất trồng cỏ chăn cừu. Đó thực sự là một cuộc tước đoạt nông dân bằng bạo lực. Xã hội nước Anh nảy sinh gay gắt hai mâu thuẫn cơ bản: mâu thuẫn giữa quý tộc phong kiến và giai cấp tư sản mới hình thành và mâu thuẫn giữa các giai cấp giàu có, bóc lột với quần chúng nghèo khổ đang muốn thoát khỏi thảm cảnh của xã hội lúc bấy giờ. Về văn hoá tư tưởng, điều đáng chú ý nhất ở Anh lúc này là sự giao lưu văn hoá giữa Anh và thế giới diễn ra mạnh mẽ gắn liền với sự phát triển của thương nghiệp và hàng hải. Ngoài ra, phong trào cải cách tôn giáo sâu rộng đã dẫn đến sự ra đời của Anh giáo, góp phần hình thành nên một trào lưu nhân đạo chủ nghĩa mới với những nhà tư tưởng có ý thức rất sâu sắc về vấn đề con người và giải phóng con người.

Hoàn cảnh lịch sử Tây Âu và nước Anh thế kỷ XV-XVI đã mở ra một giai đoạn mới cho sự phản ánh ý thức mang tính chất XHCN và CSCN. Sự tiến bộ của xã hội tư bản trên các mặt kinh tế - chính trị - xã hội và văn hóa tư tưởng đã tạo điều kiện để con người có những bước phát triển mới trong nhận thức. Những ý nghĩ về sự giải phóng nhân loại nói chung đã có những tiền đề thực tiễn để vượt qua khỏi tính chất sơ khai, mờ mịt trong lịch sử tư tưởng XHCN và CSCN thời cổ đại và trung đại. Mặt khác, những nỗi đau của quần chúng nhân dân phải chịu đựng trong hoàn cảnh lịch sử nói trên cũng trở thành nguồn cảm hứng hiện thực cho sự nảy sinh và phát triển các trào lưu nhân đạo, nhân văn với tính chất ngày càng mới mẻ hơn. Tác phẩm “Không tưởng” của nhà nhân đạo Tômat Morơ chính là sản phẩm đầu tiên của quá trình phản ánh hiện cảnh Tây Âu và nước Anh đương thời. Những day dứt, trăn trở về số phận con người trong thời đại mới đã được nhận thức và kiến giải dưới hình thức tác phẩm văn chương và dưới góc độ ấy, “Không tưởng” cũng còn là một áng văn đặc sắc.

2. TÔMÁT MORƠ VÀ TÁC PHẨM “KHÔNG TƯỞNG”

Tômat Morơ sinh năm 1478, là một nhà tư tưởng, nhà chính trị, nhà văn nổi tiếng nhất nước Anh vào đầu thế kỷ XVI. Sinh ra trong một gia đình trí thức, bố là luật sư, ông tham gia hoạt động chính trị từ những năm 1500, Không bao lâu sau trở thành người có địa vị cao trong xã hội và là người có uy tín lớn trong xã hội nước Anh đương thời. Với chức vụ huân tước tể tướng, ông mong muốn cải tạo xã hội nước Anh theo điềm nhân đạo cộng sản. Tuy nhiên, quan điểm của ông đã không được chính quyền của nhà nước quân chủ chuyên chế Anh chấp thuận. Hơn thế, nhà vua đã quy kết ông tội “phản quốc”. Ông bị giam vào ngục tối và bị kết án “tử hình”. Mười lăm tháng sau, vào ngày 6 tháng 7 năm 1535, ông bị triều đình chuyên chế Anh xử tử ở tuổi 57.

Tômat Morơ là một nhà tư tưởng, nhà chính trị nhưng đồng thời là một nhà văn nổi tiếng. Nhiều tác phẩm của ông đã có ảnh hưởng lớn đến đời sống tư tưởng thời bấy giờ. Song, tác phẩm chủ yếu khiến cho Morơ trở thành bất tử là cuốn sách nhỏ rất bổ ích và rất thú vị nói về chế độ nhà nước tốt đẹp nhất và hòn đảo Không tưởng. Ngày nay,

chúng ta quen gọi tác phẩm ấy với cái tên vắn tắt là “Không tưởng”. Không tưởng - “Utôpi” - theo nguyên nghĩa tiếng Hi Lạp là “Không tồn tại ở đâu cả”.

“Không tưởng” là một tác phẩm văn học nổi tiếng ở thế kỷ XVI, được viết vào năm 1514, xuất bản lần đầu tiên bằng tiếng Latinh vào năm 1516 tại thành phố Luyen của nước Bỉ. Tác phẩm là sản phẩm của tình cảm và lý trí hết sức sâu sắc của một người theo chủ nghĩa nhân đạo và đặc biệt nhạy cảm với hiện thực kinh tế - chính trị - xã hội đương thời. Thông qua lời kể của nhân vật Kaphaen Ghitlô đây sau khi trở về từ hòn đảo Utôpi, Tômát Morơ đã trình bày toàn bộ những quan điểm tư tưởng của mình về vấn đề giải phóng con người.

3. NỘI DUNG CƠ BẢN TU TƯỞNG GIẢI PHÓNG CON NGƯỜI TRONG “KHÔNG TƯỞNG”

3.1. Tư tưởng giải phóng con người về mặt kinh tế

Từ thực trạng nước Anh thế kỷ XVI, từ hiện tượng nông dân bị mất ruộng đất, lâm vào cảnh đói rét, chết dần, chết mòn... Morơ đã khái quát bằng hình tượng đặc sắc “cừu ăn thịt người”. Luận điểm “cừu ăn thịt người” đã khái quát sự ghê tởm, quái dị nhưng rất hiện thực của thời kỳ tích lũy ban đầu tư bản chủ nghĩa. Morơ nghiêm khắc phê phán sự bóc lột tàn nhẫn của giai cấp tư sản Anh khi vừa mới ra đời. Sự bóc lột ấy đã khiến rất nhiều người mất hết những điều kiện để sống lương thiện và buộc phải đi vào con đường lưu manh hoá. Khi phê phán xã hội, cái quý nhất và cũng là cái mới nhất, quan trọng nhất trong tư tưởng giải phóng con người Morơ là: Từ nhận thức sâu sắc về thực trạng xã hội, ông đã tiến đến chỗ nhận thức được nguyên nhân của thực trạng ấy là do chế độ tư hữu. Morơ cho rằng, với chế độ tư hữu, mọi người sẽ chiếm lấy cái gì mình muốn, dù cho của cải có nhiều đến đâu, nó sẽ rơi vào tay của số ít người, số phận đông đảo của những người còn lại sẽ trở thành nghèo khổ.

Do đó, để có một xã hội đem lại cuộc sống tốt đẹp cho con người theo quan niệm của Morơ phải có một nền kinh tế thống nhất dựa trên cơ sở chế độ công hữu và lao động bình đẳng đối với mọi thành viên. Hệ thống kinh tế bao trùm là nền kinh tế thủ công nghiệp. Nông nghiệp luôn được xem là những công việc nặng nhọc nên thủ công nghiệp là nghề chính của mọi người. Tế bào kinh tế trong xã hội là gia đình kinh tế. Đó là những cơ sở sản xuất mang tính chất chuyên môn, do đó trong gia đình kinh tế có cả người cùng huyết thống và khác huyết thống.

Đặc biệt, trong tác phẩm “Không tưởng”, Morơ đã thể hiện tư tưởng phân phối triệt để: Phân phối theo nhu cầu trên cơ sở của cải dồi dào, đầy ắp trong các kho công cộng. Morơ nêu ra bốn yếu tố trong sản xuất: Mọi người đều lao động, phụ nữ chiếm một nửa dân số được làm việc, xã hội có thi đua, nhân viên nhà nước do nhân dân bầu nên hằng hái làm việc.

Như vậy, qua tác phẩm “Không tưởng”, có thể thấy ở Morơ đã xuất hiện quan điểm mới: Quan hệ xã hội trước hết là những quan hệ trong tổ chức sản xuất và cùng với sản xuất, phân phối, tiêu dùng được thực hiện trên cơ sở vừa tổ chức các nhà ăn công cộng, vừa thừa nhận sở hữu cá nhân những tư liệu tiêu dùng đã được phân phối. Ông thừa nhận mỗi người có nhà cửa riêng, vườn tược riêng và điều đó Không ảnh hưởng đến chế

độ tư hữu. Với những ý tưởng tốt đẹp ấy, Morơ kết luận: Muốn thiết lập được chế độ bình đẳng phải thủ tiêu chế độ tư hữu. Ông viết: “*Tôi hoàn toàn tin tưởng rằng không thể phân phối mọi thứ ngang nhau và công bằng cũng như không thể quản lý công việc của mọi người một cách tốt nhất, có kết quả nhất bằng cách nào khác ngoài việc hoàn toàn xóa bỏ chế độ tư hữu*” [2, 9]. Ông còn cho rằng, việc cải cách chế độ nhà nước (theo quan điểm Platôn) chỉ có tác dụng làm giảm nhẹ chứ không thể xoá bỏ được bất công. *Phủ nhận chế độ tư hữu, nêu lên một mô hình kinh tế không còn tư hữu là thái độ phản kháng tích cực của Morơ, đưa ông trở thành người có tư tưởng cộng sản triệt để*, mà trước đó chưa ai có được. Đúng như V.P.Vônghin nhận xét: Đây là một tư tưởng độc đáo của Morơ, mà ông “Không có thầy học và người tiền bối”.

3.2. Tư tưởng giải phóng con người về mặt chính trị - xã hội

Nội dung cơ bản trong phần đầu của “*Không tưởng*” là Morơ bàn về trật tự xã hội thống trị ở Châu Âu thời bấy giờ. Vấn đề này được đề cập tới trong cuộc nói chuyện của Ghitlôđây với người dân trên đảo Utopi. Tác giả đã phê phán kịch liệt chế độ quân chủ chuyên chế. Qua lời nói chuyện của Ghitlôđây, Morơ chỉ ra sự bóc lột tàn nhẫn của vua chúa đối với thần dân vì mục đích vụ lợi, bất chấp mọi nguyên tắc của sự cai quản lành mạnh. Qua đó, ông đã đòi hỏi nhà cầm quyền phải chăm lo đến hạnh phúc của những người bị cai trị, bảo vệ lợi ích cho họ. Nhân dân phải được lựa chọn những người cai trị cho mình chứ không phải do bản thân những người cai trị. Ông đã đưa ra những dự định khá lý thú về một chế độ chính trị mới trong tương lai. Theo Morơ, xã hội tương lai là xã hội còn nhà nước, nhà nước thật sự dân chủ. Nhà nước đó chỉ có một mục đích duy nhất là vì nhu cầu xã hội, vì cuộc sống và lợi ích của con người. Tất cả nhân viên nhà nước ấy đều do dân bầu ra bằng bỏ phiếu kín. Đó là một xã hội yêu hòa bình, ghét chiến tranh, không có bạo lực. Đó là một trong những mô hình nhà nước thực sự sáng suốt và thiêng liêng của dân đảo *Không tưởng*. Ở đó, “*họ quản lý nhà nước rất thành công bằng rất ít luật lệ, đức hạnh ở đây được trân trọng và trong sự bình đẳng, tất cả mọi người đều đủ tất cả mọi thứ*” [2, 6].

Quan điểm dân chủ triệt để ấy của Morơ thể hiện sự phản đối của ông với chế độ quân chủ chuyên chế đương thời khi dùng nguyên tắc chỉ định bọn quan lại từ trên xuống dưới. Đồng thời, đề cao vị trí, vai trò của từng cá nhân trong xã hội. Mặt khác, ông chủ trương tổ chức cuộc sống của con người sao cho ngày càng tốt đẹp hơn thông qua việc giải quyết mối quan hệ giữa thời gian lao động và thời gian nghỉ ngơi, giữa lao động trí óc và lao động chân tay.

3.3. Tư tưởng giải phóng con người về mặt tư tưởng - văn hoá

Morơ đã phác họa một xã hội tương lai trên tất cả các lĩnh vực kinh tế, chính trị hướng vào việc đem lại cho con người cuộc sống đầy đủ, hạnh phúc, tự do. Ngoài ra, ông còn rất quan tâm đến đời sống tinh thần của con người. Dưới ngòi bút của ông, người dân đảo *Không tưởng* ngoài thời gian lao động sản xuất vật chất là 6 giờ một ngày, thời gian còn lại dành cho hoạt động tinh thần, trí tuệ, vui chơi giải trí... Ở đây, Morơ có quan điểm hết sức mới mẻ, tiến bộ khi cho rằng hạnh phúc con người không chỉ đo bằng sự thoả mãn nhu cầu vật chất, mà cơ bản là ở thời gian nhàn rỗi, thời gian cho hoạt động

tin thần và phát triển trí tuệ. Điều này thể hiện quan điểm giải phóng con người một cách toàn diện của Morơ.

Để giải phóng con người về mặt tư tưởng - văn hoá, ông đề cao giáo dục. Morơ viết rằng: Ở đảo Không tưởng, tất cả trẻ em đều được nuôi dưỡng từ nhỏ trong nhà trẻ. Mọi trẻ em được hưởng chế độ giáo dục chung. Đối với thanh niên, giáo dục cao cấp là bắt buộc. Học tập văn hoá được kết hợp với học nghề thủ công và nông nghiệp. Đặc biệt, ông bàn nhiều về hôn nhân, gia đình với nhiều quan điểm hết sức mới mẻ, thể hiện những gì người nhất, nhân đạo nhất, tiên bộ nhất trong tư tưởng giải phóng con người. Theo ông, mọi người đều có quyền lựa chọn hôn nhân, tuổi kết hôn hợp lý theo ông là nam 22 tuổi, nữ 18 tuổi; thực hiện chế độ hôn nhân một vợ một chồng; đặc biệt ông nhấn mạnh về tầm quan trọng việc thừa nhận quyền ly hôn. Đây là một bước dài trên con đường giải phóng con người, đặc biệt là người phụ nữ. Ông khẳng định: Chỉ có dân đảo Không tưởng mới thoả mãn với chế độ một vợ một chồng... nên hôn nhân ở đây ít bị tan vỡ. Quyền ly hôn ở đây được thừa nhận nhưng rất ít xảy ra, vì: một là, khi lấy vợ hoặc chồng mọi người đều tự do lựa chọn; hai là, người dân chịu sự giáo dục của xã hội về quan điểm rằng sự hy vọng dễ dãi về một cuộc hôn nhân mới ít có lợi hơn việc củng cố tình yêu vợ chồng.

Tóm lại, “Không tưởng” là một tác phẩm văn học viễn tưởng lần đầu tiên trên văn đàn thế giới. Thông qua tác phẩm, Morơ đã vẽ một bức tranh tỉ mỉ về chế độ xã hội dựa trên chế độ công hữu về tư liệu sản xuất, trong xã hội đó con người sẽ được giải phóng và phát triển một cách toàn diện. Trong tác phẩm này, vấn đề giải phóng con người được Morơ đề cập rõ ràng, với những luận điểm sâu sắc và bao quát hết tất cả các lĩnh vực cơ bản của đời sống con người. Nhiều luận điểm trong số đó có tính cách mạng và mới mẻ được thể hiện qua sự miêu tả thực cảnh xã hội ngay trên chính hòn đảo Utôpi. Chẳng hạn như Morơ là người đầu tiên chỉ ra nguyên nhân của mọi tai họa xã hội là do chế độ tư hữu, vì thế ông nêu lên tư tưởng xoá bỏ chế độ tư hữu. Đây là tư tưởng đặc sắc của Morơ vì chỉ có xoá bỏ chế độ tư hữu, xác lập chế độ công hữu mới thực hiện được giải phóng con người một cách triệt để. Một nét độc đáo nữa trong tư tưởng của Morơ là bàn về vấn đề giải phóng người phụ nữ. Bằng chế độ hôn nhân, quyền ly hôn... lần đầu tiên, tư tưởng về giải phóng phụ nữ được nêu như một yêu cầu cấp bách của xã hội hiện đại. Xã hội tương lai trong “Không tưởng” của Morơ là sự tổ chức sản xuất theo lối cộng sản chủ nghĩa và ngay trong tổ chức sản xuất cũng mang ý nghĩa giải phóng con người sâu sắc và triệt để: sản xuất vật chất phải phục tùng lợi ích cao nhất của bản thân người lao động. Cái cần vươn tới không phải là sự dồi dào của cái vật chất, mà là sự dồi dào thời gian rỗi, dành cho việc hoàn thiện tinh thần và thể chất, đây là một tư tưởng độc đáo của Morơ: “Thà không tiêu thời gian vào việc chế tạo những vật phẩm mà không có chúng cũng được, do đó làm việc ít hơn, thì tốt hơn là làm tổn hại cuộc đời trong việc theo đuổi sự thừa thãi có tính chất phô trương và không cần thiết”. [3, 17]

Tuy nhiên, đây chỉ là xã hội mong đợi - một xã hội chưa ở đâu có. Ngay tên “Không tưởng” - *Utôpi* - theo nguyên nghĩa tiếng Hy Lạp là *Không tồn tại ở đâu cả*, Mặt khác, trong “Không tưởng” của Morơ vẫn còn giai cấp, thứ bậc xã hội - những thiết chế xã hội mâu thuẫn gay gắt với chế độ bình đẳng thật sự. Hơn thế nữa, chính bản thân Morơ cũng

không thật tin là có thể thực hiện được những ý định của mình, ông nói: “Vả lại, tôi vui lòng thừa nhận rằng trong nhà nước của dân đảo Không tưởng có rất nhiều cái mà tôi có thể chúc cho các nước chúng ta có, hơn là hy vọng rằng điều đó sẽ xảy ra”. [2, 32]

Tất cả những hạn chế trên đây là hông thể tránh khỏi, bởi bắt nguồn từ chính hạn chế của lịch sử nước Anh lúc bấy giờ. Quan hệ sản xuất tư bản chủ nghĩa chỉ mới bắt đầu hình thành, nhà nước vẫn là nhà nước quân chủ chuyên chế, chủ nghĩa nhân đạo tư sản đang phát triển mạnh và ảnh hưởng sâu sắc đến đời sống xã hội. Cơ sở khách quan của hạn chế trên đã được Ăngghen chỉ ra: “*trong thời kỳ mà giai cấp vô sản còn ít phát triển, còn nhìn địa vị của bản thân mình một cách ảo tưởng, thì bức tranh ảo tưởng về xã hội tương lai là phù hợp với những nguyện vọng bản năng đầu tiên của ông nhân muốn hoàn toàn cải tiến xã hội*”. [1, 641]

Dù có những hạn chế nhất định nhưng vượt lên tất cả, “Không tưởng” của Tômat Moro thật sự có nhiều giá trị lịch sử sâu sắc. Ở tác phẩm này, vấn đề giải phóng con người trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội lần đầu tiên được mô tả một cách hệ thống và toàn diện. Với ý nghĩa đó, cho đến tận cách mạng tư sản pháp thế kỷ XVIII, lịch sử tư tưởng XHCN không thấy có một tác phẩm nào sánh kịp với “Không tưởng”. Mặt khác, “Không tưởng” không chỉ phản ánh nguyện vọng chủ quan, thuần túy lý tưởng mà còn phản ánh xu thế mang tính khách quan của nhân loại là từng bước tiến tới sự giải phóng hoàn toàn khi tư tưởng XHCN và CSCN kết hợp trong học thuyết thiên tài của C.Mác với cuộc đấu tranh giai cấp của giai cấp vô sản, khi nó tập hợp đông đủ được quần chúng lao động chung quanh mình.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] C.Mác - Ph.Ăngghen (1995), *Toàn tập*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- [2] Tômat Moro (2006), *Utopi*, Tài liệu dịch của Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội.
- [3] *Những tiên bối của chủ nghĩa cộng sản khoa học* (1999), Tài liệu dịch của Học viện Chính trị - hành chính quốc gia Hồ Chí Minh, Hà Nội.

Title: THOUGHT OF HUMAN LIBERATION IN THE BOOK “UTOPIA” BY THOMAS MORE

Abstract: Human liberation is the issue set up throughout the length of the humanity history from the appearance of the private property. In the flow of history of the thought of socialist and communist, the work of "Utopia" by Thomas More is a great attempt on the road looking for ways to make the human liberation. This article presents the basic contents of human liberation thought in the work. Thereby, the authors bring forward the contributions and limitations in the way of Thomas More's interpretation about human liberation.

ĐẶNG XUÂN ĐIỀU

GV Khoa Giáo dục chính trị, Trường Đại học Sư phạm - Đại học Huế.

Địa chỉ: 80 Nguyễn Huệ, Huế. ĐT: 0935.260117.

ThS. VŨ ĐÌNH BẢY

Trưởng Khoa Giáo dục chính trị, Trường Đại học Sư phạm - Đại học Huế.

Địa chỉ: 50/25A Phạm Thị Liên. ĐT: 0905.195719.

Tailieu.vn